

Kovácsné Takács Valéria

Színekkel körülvéve, a színek tudománya, a színek divatja

NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:
Falfelületek előkészítése, festése I.

A követelménymodul száma: 0875-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-005-30

A FESTŐ, MÁZOLÓ ÉS TAPÉTÁZÓ SZAKEMBER BELSŐÉPÍTÉSZETI FELADATAI

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

"Ruházkodás 40 felett: Vigyázat a csíkokkal! Negyvenes éveinkre teljesen természetes módon megváltozik testfelépítésünk, néhány plusz kiló itt-ott már meglátszódhat. Célszerű ezért például elkerülni a keresztbe csíkos ruhákat, főleg azokat, amelyek a hastájékot erősíthetik meg, s **teltebbnek mutathatnak**, mint amilyenek valójában vagyunk."

1. ábra. Divatos ruha¹

Egy épületben egy széles, nagyméretű, nagy belmagasságú helyiség festését kéri a megbízó. (Régi szocreál épületeknél gyakoriak ezek a hatalmas termek.) Tudja-e a festő úgy irányítani ügyfelét a színek, mintázatok megválasztásában, hogy a helyiség kifestése után az kellemes összehatású lesz és **nem mutat olyan nagynak?**

---

¹ www.interno.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=1231&Itemid=41

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

Mindenki úgy gondolja, hogy ért a divathoz és a színekhez. Sajnos ez nem igaz, ezért érdemes lenne többször is szakértőhöz fordulni. Amikor egy stylist személyre szabott tanácsait elfogadjuk és annak megfelelően öltözködünk, előnyösen változtathatunk **látszatra** megjelenésünkön. Sminkkel, új hajformával **látszatra** változtathatunk arcfelépítésünkön is. Néha el kell tekintenünk az éppen aktuális divattól, mert az nem biztos, hogy jól áll.

Az előbbieket adaptálva a festő szakmára mondhatjuk, hogy a festő egy jó "stylistként" kell, hogy dolgozzon, s az épületben lévő helyiségek festésekor megfelelő tanácsokat kell adnia a megbízójának.

Tanácsadásként nem elegendő a színek átadása az ügyfélnek, szóbeli magyarázatra, érvelésre is szükség van.

Napjainkban még sajnos ritka, hogy **belsőépítész** tanácsát kéri ki a lakásfelújítók, építkezők, ezért sokkal nagyobb felelősség hárul a festő szakemberre. A szakembernek ismernie kell, hogy **a színek, a díszítések hogyan hatnak a térre, helyiségre, majd a benne élő emberre**. A belsőépítészetben is vannak divatos megoldások, s itt is ki kell mondanunk, ha az a divatos szín az adott helyiségben nem jó megoldás. **"Nem áll jól!"**

A színek, a színes felületen alkalmazott minták, csíkozások tehát egyértelműen **látszatra** képesek megváltoztatni környezetünket, **hatnak ránk**.

Egy hétköznapi ember, aki nem ismeri a színek emberre gyakorolt hatását, a színek együttes hatását, sokszor nem tudja megmondani, hogy miért van rossz érzése egy helyiségben. Például miért fázik a kékre festett szobájában, mikor a lakás többi helyiségében, amelyek nem kékre festettek, meleg érzete van. Keresi a hibát a fűtési rendszerben, a helyiség tájolásában. Sötétlilára festett hálószobájában nem tud jól aludni, s keresi a hibát a fekhelyben, az ágyneműben.

A színek emberre gyakorolt hatásával egy még fiatal tudományág foglalkozik, ez a tudományág a **színdinamika**.

Azt azonban meg kell jegyezni, hogy a színek hatása emberenként is változó, tehát azt is figyelembe kell venni, hogy az ajánlott szín illik-e a megbízóhoz, tetszik-e a megbízónak. Pl.: Idősebbeknek más a színviláguk, mint a gyermekeknek. Nem könnyű a feladat!

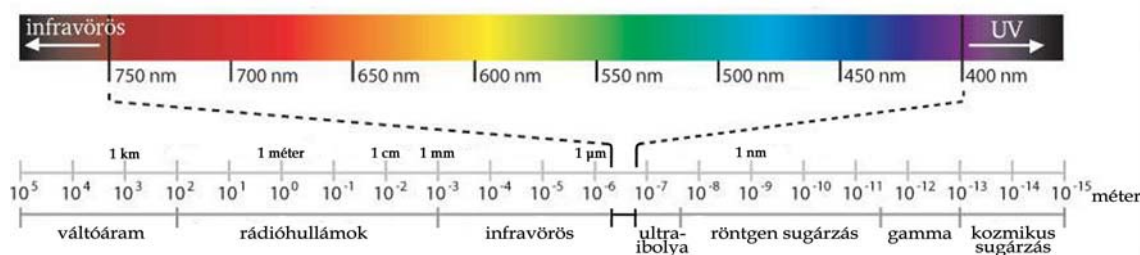
SZÍNEKKEL KAPCSOLATOS ALAPFOGALMAK

Ha teljesen sötét van, nem látunk semmit. Ha szürkület, félhomály van, akkor a tárgyak színét nem látjuk, csak a körvonalait. Ahhoz, hogy láthassuk a tárgyakat, színesnek láthassuk a tárgyakat, láthassuk a mozgásokat, **fényre** van szükségünk.

A fény lehet **természetes eredetű**, mint a Nap és a csillagok fénye és lehet **mesterséges fényforrásból jövő**. (Szoktuk mondani, hogy holdfényes az éjszaka, pedig a Hold nem bocsát ki fényt, csak tükrözi felénk a Nap fényét.)

Egy csillag (pl.: Nap) fénye **elektromágneses hullámokból** áll, amelyek a világűrön keresztül utaznak a Földre, ahol láthatjuk a csillag fényét. A fényhullámok, mint a hullámok a víz felszínén, két szomszédos hullámcsúc közötti távolsággal jellemezhetők – ezt a távolságot hívjuk **hullámhossznak**. Az **elektromágneses hullámok egy része** csak az, ami az általunk látható tartományba esik.

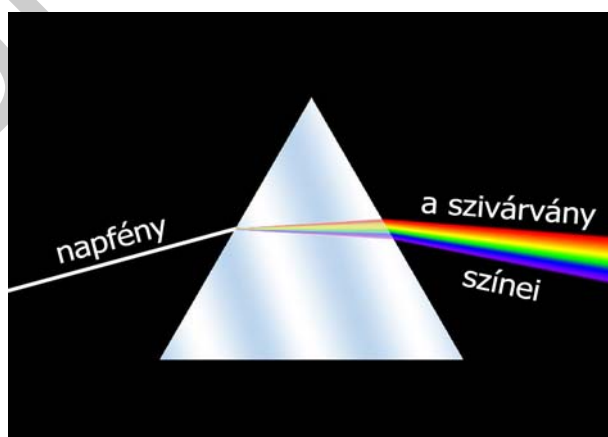

2. ábra. A látható fény spektruma az elektromágneses hullámok között (a mi Napunké)

A **különböző hullámhosszú fényt** szemünk **különböző színűnek** látja. A rövidebb hullámhosszak kéknek vagy ibolyának tűnnek, a hosszabbak vörösnek.

A **fény színeinek sorrendje**, a rövidebbtől a hosszabb hullámhossz felé rendezve, a **fény látható spektruma**.

Isaac Newton a Nap fehér fényét átbocsátotta egy prizmán és a következő csodát látta: Napunk fénye színekből áll!

3. ábra. A napfény a szivárvány színeire bomlik: vörös, narancs, sárga, zöld, cián vagy türkizkék, kék, ibolya vagy lila vagy indigó.

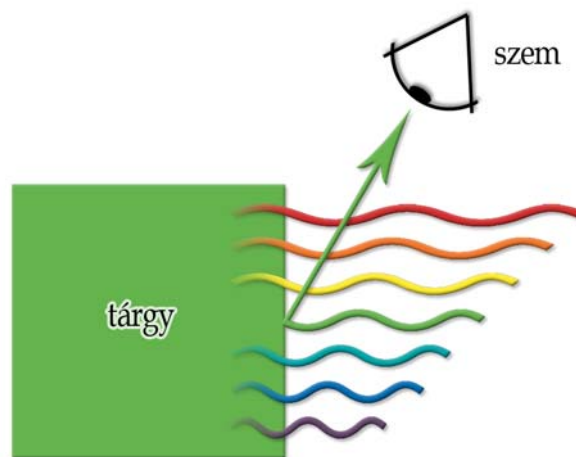
A legtöbb ember **hét színt lát a szivárványban**. Bár nem szokás felsorolni, de jól kivehető a sárgászöld, illetve a zöldeskék szín is.

Ha egy mesterséges fényforrás fényét átbocsátjuk a prizmán, akkor az is színeire bomlik. A Nap fehér fényének spektrumához képest egyes színek hiányozhatnak a színeképből, vagy egyes színek túlsúlyba kerülnek. (Láthatunk sárgás, kékes fényű lámpákat.) Ezért van az, hogy a méteráru osztályokat természetes megvilágítással kell ellátni, mert mesterséges fényben az anyagok színe más.

A Nap, a csillagok és a mesterséges fényforrások színeit **közvetlen színeknek** hívjuk.

A tárgyról visszaverődő és szemünkbe kerülő fényeket **közvetett színeknek** hívjuk.

A tárgyakat azért látjuk, mert **a róluk visszavert fény a szemünkbe jut**.

4. ábra. Miért látjuk zöldnek a tárgyat?

A tárgyakat azért látjuk **színesnek**, mert a fény egy részét elnyelik, egy részét visszaverik. **A visszavert fény színe adja a tárgy színét!** PONT az a szín a tárgy színe, ami nem is jut be a tárgyba!

Egy tárgy színét 2 dolog határozza meg:

- a fényforrásban lévő színek
- a tárgy azon tulajdonsága, hogy mely színeket veri vissza, illetve melyeket nyeli el

A szemünkbe jutó színt a **szemünk érzékeli**, ezt a **fényingert** a szem a **szemidegen** keresztül továbbítja az agynak. Itt az agyban keletkezik az a **színérzet**, ami meghatározza, hogy a színek hogyan hatnak ránk.

Ezt a színerzetet sok minden befolyásolja:

- emlékeink a színekkel kapcsolatosan, nemzetiségünk, hovatartozásunk
- örökletes adottságok (hideg színek, meleg színek érzékelése)
- nemi identitásunk (fiús színek, lányos színek belénk nevelése)
- a divat
- életkorunk, egyéniségünk, visszafogottságunk, merészségünk, félelmeink, görcseink...

A SZÍNEK CSOPORTOSÍTÁSA ÉS HATÁSUK AZ EMBERRE

1. Színek csoportosítása hőérzet alapján

A színdinamika **kísérletekkel, megfigyelésekkel** bizonyítja, hogyan hatnak a színek az emberi szervezetre fizikailag és lélektani szempontból.

Az egyik kísérlet során két egyforma méretű teremben dolgozók hőérzetét vizsgálták. A különbség csupán annyi volt, hogy az egyik termet **kékeszöld**, míg a másik termet **pirosas-narancs** színűre festették, a termekben a hőmérséklet megegyezett. A dolgozók a termekben 3–4 °C hőmérsékletkülönbséget jeleztek, szerintük a kékeszöld színű teremben volt hidegebb. A termekben a dolgozók vérkeringését is vizsgálták és azt fedezték fel, hogy a **kékeszöld teremben lassabb volt a vérkeringés**, mint a pirosas-narancs színűre festettben. Ez a különbség okozta a hőérzetbeli különbséget. (Magas vérnyomású ember ne festesse lakását élénk, meleg színekre!)

Hőérzet alapján a színeket **meleg** és **hideg** színekre osztjuk.

5. ábra. Hőérzet alapján a színek két csoportja

Meleg színek:

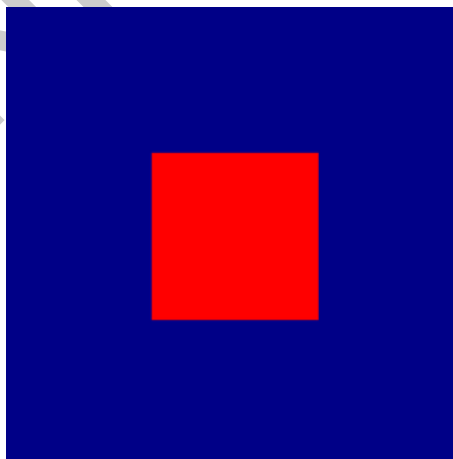
A meleg színeket megtaláljuk a tűzben, megtaláljuk a lángban, a pirosat a vérben. Felmerül a kérdés, hogy génjeinkbe évszázadok alatt épülhetett be ez a színérzet, a meleg színek melegérzete, attól kezdve, hogy az ember tüzet tudott gyújtani?

6. ábra. Kandallóban égő tűz

A meleg színek a meleg hőérzeten túl úgy hatnak az emberre, mintha a meleg színűre festett felület **látszatra közelebb lenne hozzánk** (vagy mi szeretnénk közelebb húzódnunk a "tűzhöz", hogy melegét érezhessük?).

A meleg színek **közelítő hatásúak**. Felfestésükkor, foltszerű festésükkor úgy tűnik, mintha felénk "ugranának" a síkból.

7. ábra. Előreugró piros szín.

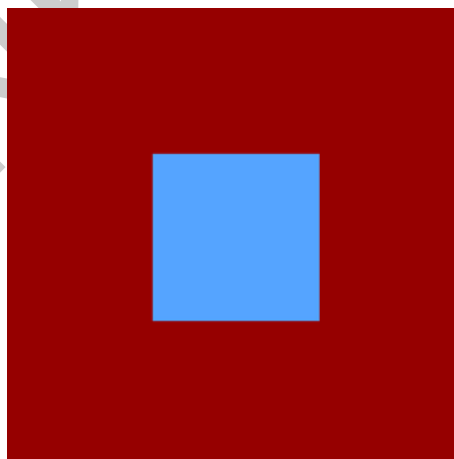
Hideg színek:

A hideg színeket megtalálhatjuk télen, megtalálhatjuk a tengerparton, megtalálhatjuk a hegyekben, megtalálhatjuk az égbolton, a sarki jéghegyek látványában. Ha a jégre, tengervízre, télre, égboltra gondolunk hideg érzetünk lesz.

8. ábra. Jéghegyek²

Ha a tűzre gondolunk, akkor közel akarunk hozzá lenni, hogy melegét érezzük. A tengerre, égboltra, hegyekre gondolva, azokat szemlélve, azok végtelenségét, a végtelen, elérhetetlen távolság érzetét éljük meg. A hideg színűre festett felületek látszatra távolabbnak tűnnek számunkra ebből adódóan.

9. ábra. Bemélyedő kék szín

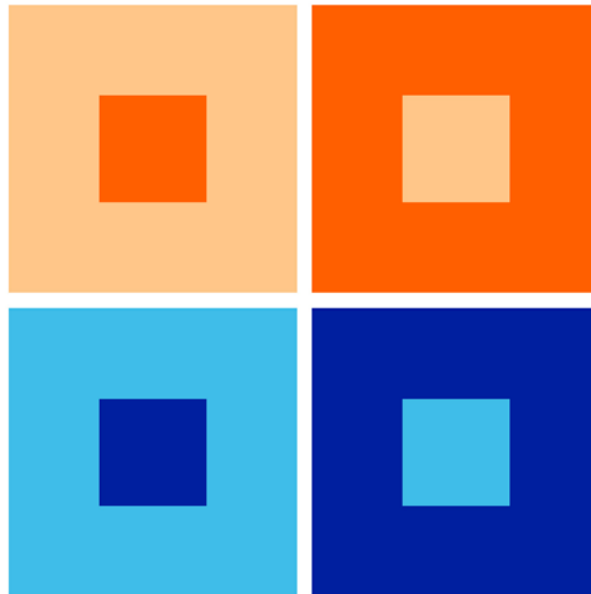
² <http://www.theseecret.hu/files/Jéghegyek.jpg>

A hideg színek **távolító hatásúak**. A hideg színűre festett felületek, foltok "bemélyednek" a síkba.

A hideg és meleg színek alkalmazásával a tér méreteit **látszatra alakíthatjuk**.

A hideg és meleg színek világossága és sötétsége (**tónusa**) is befolyásolja a térérzetet. A sötétebb színek – attól függetlenül, hogy hidegek vagy melegek – mindig optikailag közelebbinek látszanak ugyanannak a színnek a világosabb változatánál.

10. ábra. A sötétebb színek "előreugranak" a síkból

2. Színek csoportosítása lélektani szempontból

Az emberek nagy többsége kétféle nyaralás közül választ: tengerpartra, vízpartra igyekszik, vagy a hegyekben túrázik, esetleg gyorsfolyású patakok, vízesések között. Miért ez a két megoldás a legpihentetőbb, a legjobb kikapcsolódást ígérő. Mi köze van ennek a színekhez?

Mindkét helyen elsősorban olyan színekkel találkozunk nagy mennyiségben, melyek nyugtató hatásúak. A Balaton, a tenger mindig változó színe a zöldtől a kéken át a barnás színig, az égbolt kékje, szürkés-kékje, a hegyekben a fák, a vegetáció zöldje pihentető, nyugtató.

A nyugalmat sugárzó színek egy szórakozóhelyen, egy munkahelyen, iskolában nem a legelőnyösebbek, mert nem aktivizálnak bennünket. Ezeket a színeket nem használják veszélyt jelző táblákon, veszélyes helyeken, mert nem keltik fel a figyelmet. Kivétel lehet egy meleg munkahely, ahol inkább a színek hőérzetre hatását helyezük előtérbe.

A színek lélektani szempontból két csoportba sorolhatók, **aktív** és **passzív** színekre.

11. ábra. Színek lélektani hatása. ³

Az **aktív színek** javítják hangulatunkat, növelik a munkakedvet, míg a **passzív színek** visszafogottabbá, néha bizony lehangolttá tesznek bennünket.

3. A színek hatása, szimbolikus jelentése egy adott kultúrkörben

A színek minden népnek, nemzetnek más-mást jelenthetnek. Vethetjük azt a példát, hogy a gyász színe nálunk a fekete, míg ázsiai országokban a fehér. Hazánkban is csak mintegy 100 évre tekint vissza a fekete gyászszín.

Minden színnek van szimbolikus jelentése, vegyünk egy-két példát:

- "A VÖRÖS az élet színe. Az élettel teli, kirobbanóan szép emberek és az élet örömeit kedvelők a pirosért rajonganak.
- A KÉK évezredek óta a végtelenség jelképe. Az egyiptomi sírokban sok kék kőből faragott amulettet találtak – a lélek halhatatlanságának szimbólumaként.
- A SÁRGA a Nap színe. Világosságot, meleget áraszt. Kedvelői szívesen sportolnak, mozgásigényük óriási. Lelkesedésük azonban szalmaláng. Vonzódnak a látványos dolgokhoz, szeretik a feltűnést, mindig tetszeni akarnak" ⁴

4. A színek csoportosítása színérzet alapján

Az emberek nagy többsége három színt, a pirosat, zöldet és kéket érzékeli a szemével, a szem retináján található érzékelő sejtekkel. Ebből a háromból a szem minden színt "kikever". A XXI. században magyar tudósok találtak olyan embereket, akiknek a retináján négy szín érzékelésére alkalmas érzékelő sejtek találhatóak. Eddig mindössze három négyszínlátó embert találtak Magyarországon, akik sokkal többféle színárnyalatot látnak, mint az átlagemberek.

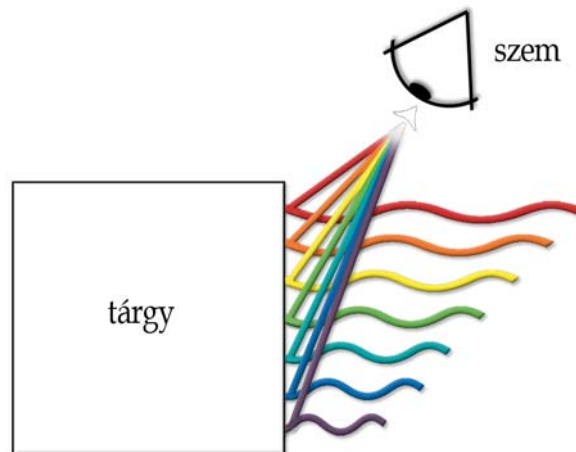
³ <http://www.ezermester.hu/articles/article.php>

⁴ www.astronet.hu/test-es-lelek/lelekgyogyaszat/a-szemelyiseg-szinei-34556.html

A színérzet, a fényvisszaverés alapján kétféle színcsoportot különböztetünk meg, a **tarka** színeket és a **semleges** színeket.

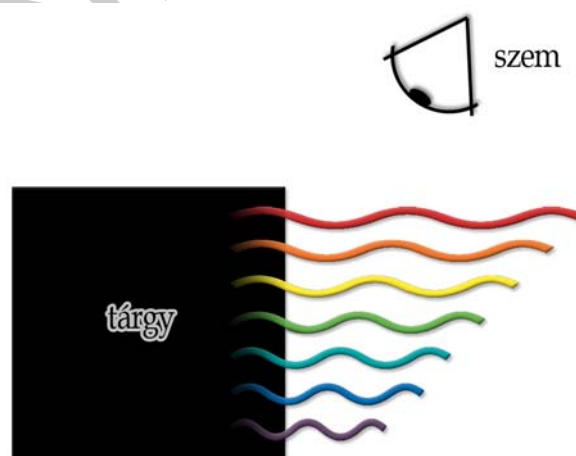
A **tarka színek** úgy jönnek létre, hogy a tárgy a fény egy részét elnyeli, egy részét visszaveri. A visszavert fény adja a tárgy színét. Lásd 4-es ábra, a zöld szín létrejötte. A legtöbb szín, amit látunk tarka szín.

A **semleges színek** a fehér, a fekete és a szürke különböző árnyalatai.

12. ábra. Fehér színű tárgy

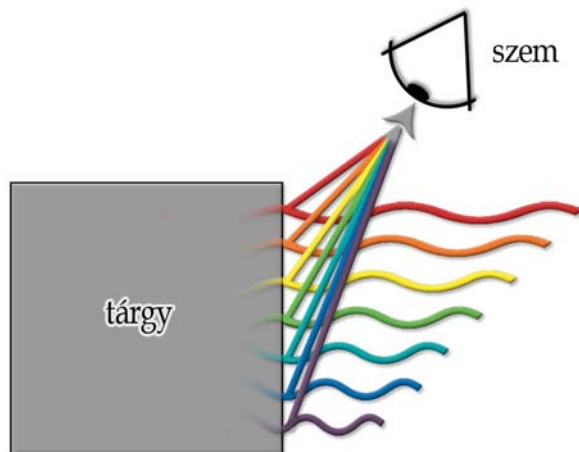
Fehér szín úgy jön létre, hogy a **tárgy minden fényt visszaver**. Természetesen tökéletes fehér színnel nem találkozunk, igen kis mértékben a fehér színűnek látott tárgy is nyel el minden hullámhosszból fényt.

13. ábra. Fekete színű tárgy.

A fekete színű tárgy **minden színt elnyel**. Természetesen jogosan felvetődik az a kérdés, hogy hogyan látjuk akkor a fekete tárgyakat, ha nem jut róla fény a szemünkbe.

Megállapíthatjuk, hogy a gyakorlatban tökéletesen fekete tárggyal nem találkozunk, a fekete is ver vissza minden hullámhosszból (színből) egyenlő arányban egy kis fényt. A feketének látott tárgyak nagyon sötétszürkének tekinthetők. Mi lesz az elnyelt fényel? A tárgyban hővé alakul, lásd nyáron a fekete autót, amiben sokkal melegebb lesz, mint a fehérben.

14. ábra. Szürke színű tárgy.

A szürkének látott tárgy **minden hullámhosszból egyenlő arányban nyel el és ver vissza** színeket. Minél nagyobb az elnyelés aránya, annál sötétebb szürke színt kapunk, vagyis minél több fény jut a tárgyról a szemünkbe, annál világosabb szürke lesz a tárgy.

SZÍNEK EGYÜTTES HATÁSA

A színeket szinte sosem látjuk különállóan, majdnem mindig más színek veszik körül őket.

A színek együttes alkalmazásakor általában **színharmóniára** törekszünk. Akkor harmonikusak a színek, ha összeillenek, kellemes az összhatásuk. Vannak esetek azonban, amikor törekszünk arra – általában figyelemfelkeltés céljából –, hogy össze nem illő színeket alkalmazunk. Ilyenek szerepelnek pl. a reklámokban, óriás posztereken. Ha össze nem illő, zavaró, figyelemfelkeltő színösszeállítást alkalmazunk, akkor **színdiszharmóniáról** beszélünk. A színek együttes alkalmazásakor előfordul, hogy a színek egymást erősítik, de az is, hogy egymás hatását rontják.

A SZÍNEK TÉRALAKÍTÓ HATÁSA

A színekkel és mintázatokkal befolyásolhatjuk a tér egyes tulajdonságait. A példákban egy tér különböző színűre festésével láttatjuk az eltérő térérzékelést. Az alábbi hatások alkalmazhatók rossz arányú terek látszatra történő átalakításában, arányosabbá tételkor.

Egyéb furfangok a térérzékelésben:

- Alacsony helyiségben az oldalfal színét teljesen felvisszük a mennyezetre, függőleges irányú mintázással, csíkozással látjuk el, magasabbnak hat.
- Magas helyiség alacsonyabbá tehető, ha a mennyezetszint lehozzuk az oldalfalra.
- Széles helyiség keskenyebb hatású, ha az oldalfal színét felvisszük a mennyezetre, ott "tükröt" alakítunk ki.
- Keskeny helyiségben a keskenyebbik oldal vízszintes mintázatával, csíkozásával a helyiség látására szélesíthető.

15. ábra. A sötét padló biztonságérzetet ad, a világosra festett felületek tágítják a teret.

16. ábra. A sötét színűre festett mennyezet látásra csökkenti a belmagasságot, hiába hideg színű. Ha a mennyezet és a padló sötét, a helyiség szélesebbnek hat.

17. ábra. A meleg színek látszatra csökkentik a teret, a sötét, meleg színű hátsó fal közelítő

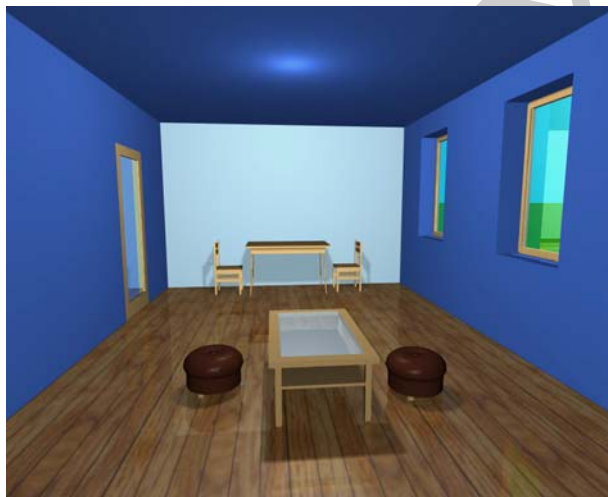
18. ábra. Ha még a mennyezetet is sötétebb megre festjük, akkor csökkenő belmagassággal és további rövidüléssel számolhatunk, vagyis a hátsó fal még közelebbinek hat.

19. ábra. Világos színű padlóval és mennyezettel az oldalfal színétől függetlenül erőteljes belmagasságnövekedést érünk el látszatra; szinte "túlvilági" a helyiség.

20. ábra. Ha az egész helyiséget sötétre festjük, akkor igen nyomasztó érzetet kapunk, hiába alkalmaztunk meleg színt.

21. ábra. A hideg színek tágítják a teret, a hátsó fal ráadásul világos is, ami miatt még távolabbnak tűnik. A helyiség kissé csőszzerűvé válik.

22. ábra. A világos színű padló és a sötétre festett falak barlangszerű hatásúvá teszik a teret.

Válasz az esetfelvetésre: A teremben mindenképp **meleg színeket** kell használni, a mennyezet színe sötétebb legyen az oldalfalénál. Jótékony hatású, ha ezt a mennyezetszínt lehozzuk az oldalfal síkjára. Ha a helyiség esetleg egyik irányban aránytalanul hosszabb, akkor a mennyezetszínnel kellene a két rövidebb oldalt is lefesteni.

A játék a színekkel nagyon sok variáció lehetőségét hordozza. Nagyon jó érzék és sok tudás kell ahhoz, hogy a végeredmény tetszetős legyen.

Rossz színezéssel jó arányú tereket el is ronthatunk.

A SZÍNT ADÓ PIGMENTEK, A SZÍNKEVERÉS ALAPJAI

Az összes szín három színből kikeverhető, ezek a sárga, a kék, a piros. A gyakorlatban azonban nem a három fő színnel színezzük a festékeket, hanem színes porfestékekkel, kész pigmentpasztákkal, folyékony pigment-koncentrátumokkal. A színező anyagokat megfelelő arányban keverjük, ügyelve arra, hogy színezéskor minél kevesebb színt használjunk.

A pigmentek a természetben található színes kőzetekből közvetlenül, vagy azok átalakításával, vagy vegyi úton állíthatók elő. Ezeket a szerves pigmenteket alkalmazzuk a gyakorlatban legtöbbször. Használhatunk szerves eredetű pigmentet is, de ezek nem eléggé fény és hőállóak.

A pigmentek apró szemcseméretű anyagok, melyek nem oldódnak fel sem a vízben, sem a kötőanyagban, sem a festék oldószerében.

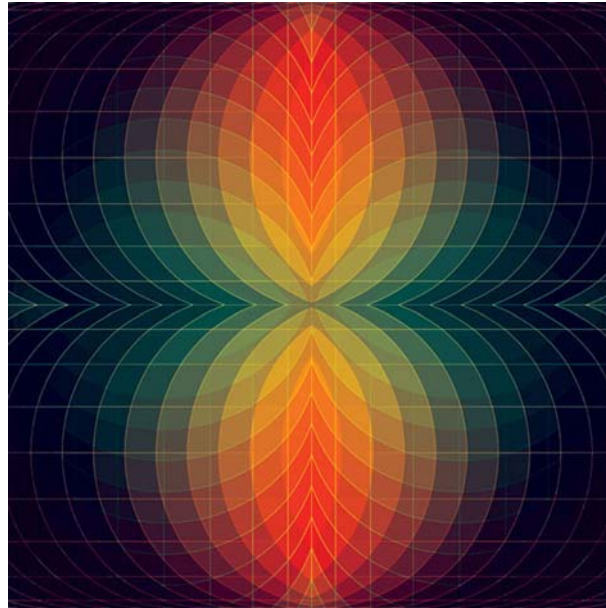
Vannak olyan színező anyagok, melyek feloldódnak a vízben, kötőanyagban, oldószerben. Ezek az anyagok **nem alkalmasak** festék színezésére. **Ezek a színezékek.**

A pigmenteket mindig a festék kötőanyagához választjuk meg. Maró hatású, akár lúgos, akár savas kémhatású kötőanyagokhoz ennek a maró hatásnak ellenálló pigment használható csak. (Lsd.: "Fessünk természetes anyagokkal I. Beltéri mészfestés" füzetben.)

Enyves festéskor ólom és réztartalmú pigmenteket nem használhatunk, mert a színezett felület megfeketedik.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Victor Vasarely (Vásárhelyi Győző) Pécssett született, magyar származású festőművész nagyon ismerte a színek és jól szerkesztett vonalak téralakító hatását. Festményei elsősorban különböző geometrikus elemekből állnak (op-art), de olyanok, mintha háromdimenziósak lennének.

23. ábra. Viktor Vasarely festménye

Mit fedez fel a képen? Milyen színeket alkalmazott a művész? Milyen hatást ért el ezekkel a színekkel?

2. Egy hálósobát sötétlilára festettek (Isd. a bevezetőben található példát). Miért nem jó aludni ilyen szobában? Válaszát **beszélje meg társaival, indokolja is!**
3. **Fesse ki** Johannes Itten színekörét, csak **a három főszínnel** egy falfelületre! Problémája lehet a lila kikeverésével! Ha a piros nem tiszta piros, hanem tartalmaz egy kis sárgát, akkor a lila helyett szürkés-barnás szín fog keletkezni! Mi ennek az oka? **Adja meg a választ!**

Töltse ki a színkeverés után a színeket a hiányzó nevekkel a pontozott helyekre:

Főszínek (alapszínek): (a háromszögben található) ....., kék, ...

Elsőrendű mellékszínek: a főszínek egyenlő arányú keverésével: (a hatszögben):

sárga+ kék=.....

piros+ kék = ...

sárga+ piros= .....

24. ábra. Johannes Itten színekora

Másodrendű mellékszín: a főszínek és az elsőrendű mellékszín egyenlő arányú keverésével (a körgyűrűn):

Sárga+ zöld = ... sárga+ narancs=.....

Piros+ narancs = ... piros+lila= .....

Kék+zöld=..... kék+lila=.....

A következő variációk a színkeveréskor nem kerültek fel a színekre! Miért?

Piros + zöld = szürke

Sárga + lila = barna

Kék+ narancs = szürkés-barna

Mi a hasonlóság a három színkeverés között? Milyen alapszínekből keverjük ki ezeket a színeket? Szürke, barna, szürkés-barna?

Ha válaszolt a kérdésre, már tudja is a választ arra, hogy miért használjunk minél kevesebb színt színkeveréskor, a festékek színezésekor!

4. Tanulmányozza a színekört és keressen olyan színeket a színekörön:

a) amelyek **harmonikusak**

b) amelyek **diszharmonikusak**

c) olyan színpárokat, melyekben megtalálható a három fő szín. Ezeket **kiegészítő vagy komplementer színeknek** nevezzük. (A színekörben, a komplementer színek átlósan egymással szemben állnak.) Az egyik túlsúlya esetén jó hatású, ha a másik megjelenik kiegészítésként. (pl.: lila bútoron sárga párnák)

Ha szükséges, akkor keressen rá az interneten a fenti három szóra, kérjen segítséget a színtannal foglalkozó weblapoktól!

5. Fessen egy hét színű szivárványt egy falszakaszra, egy rajztáblára vagy rajzlapra!

MUNKANYAG

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

A színeket csoportosítottuk több szempontból. Melyik csoportosításra példa az alábbi érdekes leírás, mire bizonyítotték?

Húzza alá a megfelelő válasz:

- hőérzet alapján történő színválasztás: hideg és meleg színek
- lélektani szempontokat figyelembe vevő festés: aktív és passzív színek
- szimbolikus jelentése alapján történő színezés
- színérzet alapján történő színezés

Érdekesség! Nem csak az emberekre, hanem az állatokra is hasonlóan hatnak a színek!

"Egy másik, állatokkal végzett kísérlet hasonló eredményre vezetett. Versenylovak istállóját két részre osztották, egyik felét kékre, a másikat vöröses-narancsra mázolták. Verseny után a kék helyiségben nagyon hamar megnyugodtak a lovak, a vörös oldalon viszont sokáig felhevültek és nyugtalanok maradtak. A kék oldalon ezen kívül nem voltak legyek sem, a vörös részen pedig csak úgy nyüzsögtek."⁵

2. feladat

Írja le saját szavaival, hogy mit lát az alsó képeken! Miért látjuk a tárgyakat tarkának, szürkének?

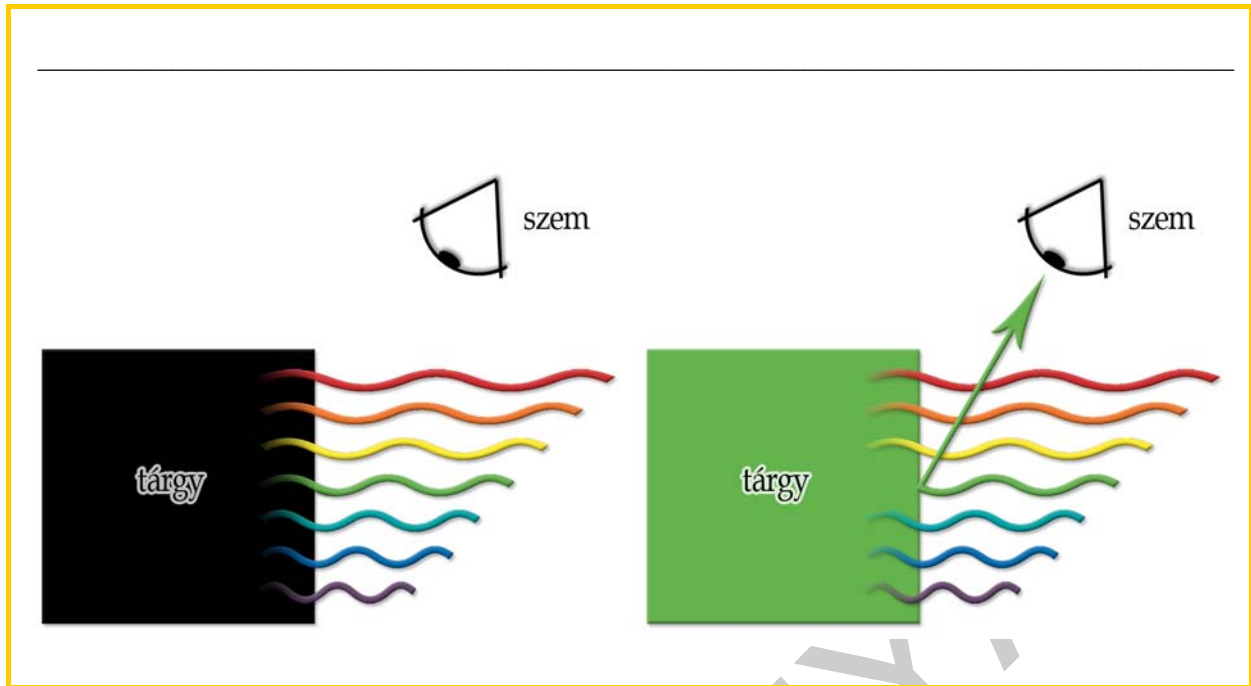
Bal oldalin: _____

_____

Jobb oldalin: _____

_____

⁵ <http://manonet.hu/Altalanos-szintan/a-het-szinkontraszt/Hideg-meleg-kontraszt.html>

3. feladat

Ezt a szobát egy üzletfele fel akarja újítani! Hogyan változtatná meg a színezését a felületeknek, ha a helyiség térhatását látszatra az alábbiak alapján módosítani szeretné:

- A hátsó világoskékre festett fal: közelebb szeretnék látszatra hozni.
- A mennyezet: magasabbnak szeretnék látni.
- A helyiséget szélesebbnek szeretnék látni.

4. feladat

Egészítse ki a következő mondatokat!

A hideg színek ..... **hatásúak**. A hideg színűre festett felületek, foltok..... a síkba.

A meleg színek ..... **hatásúak**. Felfestésükkor, foltszerű festésükkor úgy tűnik, mintha felénk ..... a síkból.

Az összes szín három színből kivevhető, ezek a ....., a ..... és a .....

A fény ..... hullámokból áll.

Az agyban keletkezik a ....., ami meghatározza, hogy a színek hogyan hatnak ránk.

5. feladat

Keverje ki a következő színeket a három főszínből, a rendelkezésre álló pigmentpasztákból!

Barna: .....

Pirosas-lila: .....

Sárgás-zöld: .....

Narancs: .....

6. feladat

Egy tárgy színét két dolog határozza meg, ezek

- .....
- .....

Egészítse ki a mondatot!

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Az istállóban az egyik oldalon aktív, másik oldalon passzív színeket alkalmaztak, tehát a lovakra is hatnak a színek lélektani szempontból:

hőérzet alapján történő színválasztás: hideg és meleg színek

lélektani szempontokat figyelembe vevő festés: aktív és passzív színek

szimbolikus jelentése alapján történő színezés

színérzet alapján történő színezés

2. feladat

Bal oldali ábra: a tárgyat azért látjuk szürkének, mert a színekből minden hullámhosszból egyenlő arányban nyel el és ver vissza.

Jobb oldali ábra: A tárgyat azért látjuk zöldnek, mert csak azt fényt veri vissza, aminek hullámhosszága megegyezik a zöld szín hullámhosszával.

3. feladat

Ha nem változtatnánk a kiindulási színen, ami a kék, akkor egyszerű megoldás lehetne, a hátsó falat a sötétebb kékre, míg az oldalfalakat és a mennyezetet világoskékre festetnénk a kívánt térhatás elérése érdekében.

Ha meleg színeket szeretnénk alkalmazni, akkor a hátsó falat sötétebb pirosas-narancsra, míg az oldalsó falat világos sárgára, narancssárgára a mennyezetet pedig még egy árnyalattal világosabb színűre festetnénk.

4. feladat

A hideg színek **távolító** hatásúak. A hideg színűre festett felületek, foltok "**bemélyednek**" a síkba.

A meleg színek **közelítő** hatásúak. Felfestésükkor, foltosításukkor úgy tűnik, mintha felénk "**ugranának**" a síkból.

Az összes szín három színből kikeverhető, ezek a **sárga, a kék, a piros**.

A fény **elektromágneses** hullámokból áll.

Az agyban keletkezik a **színérzet**, ami meghatározza, hogy a színek hogyan hatnak ránk.

5. feladat

Barna: 2rész sárga + 1rész piros, 1rész kék (sárga+lila)

Pirosas-lila: 2rész piros + 1rész piros, 1rész kék (piros+lila)

Sárgás-zöld: 2rész sárga + 1rész sárga, 1rész kék (sárga+zöld)

Narancs: 1rész piros + 1rész sárga

6. feladat

Egy tárgy színét 2 dolog határozza meg:

- a fényforrásban lévő színek

- a tárgy azon tulajdonsága, hogy mely színeket veri vissza, illetve melyeket nyeli el

MUNKANYELV

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

Gyöngyösi Péter: Szobafestő és mázoló (tapétázó) szakmai ismeret I.

Bohle–Leitgeb–Ottenschläger: Festő és mázoló szakismeretek

AJÁNLOTT IRODALOM

Johannes Itten: A színek művészete

www.szintan.hu

www.epitinfo.hu

[www.mesterfesto.hu/Szinek stb.](http://www.mesterfesto.hu/Szinek_stb)

Az interneten, mivel sok embert foglalkoztat a belsőépítészet, a lakáskultúra, nagyon sok hasznos színekkal kapcsolatos oldal található, sokat szakember írt.

A(z) 0875-06 modul 005-ös szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
33 582 04 1000 00 00	Festő, mázoló és tapétázó
33 582 04 0100 31 01	Szobafestő

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

24 óra

MUNKANYELV

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.
Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató